

особи, враховуючи як теоретичні аспекти, так і практичний досвід. Проникнення поліцейського до житла чи іншого володіння особи є складним процесом, який базується на законі, правах людини та професійних стандартах. Одним з основних принципів є необхідність наявності вагомих підстав для такої дії, таких як невідкладність ситуації, пов'язаної з рятуванням життя або запобіганням серйозній шкоді для особи чи майна.

Слід також враховувати, що проникнення поліцейського не може порушувати права особи на приватне інтимне життя та користування власним майном, як це передбачено законодавством. Тому стратегія такого проникнення має бути максимально обмеженою та базуватися на принципах пропорційності та необхідності. Практика проникнення поліцейського до житла чи іншого володіння особи включає низку етапів, починаючи від аналізу інформації та ризиків до планування операції та її виконання [4, с. 6].

Ключовими аспектами є:

- здійснення до початку проведення операції докладного аналізу інформації щодо об'єкта, його мешканців, а також можливих загроз та ризиків;
- розробка стратегії та тактики виконання операції, враховуючи всі аспекти безпеки та забезпечення прав особи;
- ефективний обмін інформацією та командні зв'язки між учасниками операції для координації дій та запобігання непередбаченим ситуаціям;
- оперативне та професійне виконання операції з мінімальним впливом на особу та оточуюче середовище;
- обов'язкове складання протоколу про проведення операції, в якому фіксуються всі дії та обставини, пов'язані з проникненням поліцейського до житла чи іншого володіння особи [1, с. 44].

Отже, тактика проникнення поліцейського до житла чи іншого володіння особи є складним та відповідальним процесом, який вимагає від поліцейського не лише професійних навичок, але й високого рівня етичності та поваги до прав людини. Забезпечення безпеки та прав особи є найважливішими пріоритетами у такій операції, і лише за умови дотримання цих принципів може бути гарантовано успішне виконання завдання поліцією.

1. Подгородний С. Д. Зміст дефініції «обстеження житла чи іншого володіння особи шляхом таємного проникнення в них». *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2018. № 1 (81). С. 128–136.

2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/conv#Text>.

3. Дідик Н. І. Превентивні функції в діяльності патрульної поліції. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2016. № 2. С. 188–194.

4. Біліченко В. Тактика поведінки працівників Національної поліції з метою уникнення небезпечних ситуацій. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 3. С. 336–340.

УДК 351.753+343.344

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/510-412

Діана СВИТАЙЛО

курсант ННІ права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції

Аліна ЧОРНА

старший викладач кафедри кримінального права та кримінології Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

НЕЗАРЕЄСТРОВАНА (ТРОФЕЙНА, «ЗНАЙДЕНА») ЗБРОЯ: ЗАГРОЗА ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ

Незарєєстрована або трофейна зброя, що знаходиться на території ведення бойових дій в Україні, становить серйозну загрозу для безпеки та стабільності. В країні, внаслідок воєнного конфлікту з РФ, військові знаходять значну кількість такої зброї.

Вивчення ситуації з обігом зброї в державі відображає важливі аспекти національної, громадської та військової безпеки України, особливо в контексті триваючого на її території збройного конфлікту. Аналіз цієї ситуації допомагає зрозуміти ключові процеси в соціально-політичній сфері країни, зокрема ефективність діяльності уповноважених державних органів, насамперед правоохоронних, та результативність соціальних програм, спрямованих на роботу з молоддю та ветеранами антитерористичних операцій [1].

Згідно з даними, представленими головним військовим прокурором України у 2020 році, кількість незареєстрованої вогнепальної зброї в руках українців становила 400 тисяч одиниць. Також, за офіційними даними, за цей самий період часу було зафіксовано 6204 правопорушення, які кваліфікувалися як незаконний обіг зброї, боєприпасів та вибухових речовин, при цьому лише 100 випадків стосувалися офіційно зареєстрованої мисливської зброї [3].

Джерелом цієї проблеми стала ситуація в країні, яка склалася ще у 2014 році під час Революції гідності, коли український чорний ринок зброї значно розширився. Цей процес загострився у лютому 2014 року, коли правоохоронці були озброєні автоматами під час протестів, а протестувальники конфіскували арсенали правоохоронних органів. Незаконно здобута зброя потрапила на чорний ринок, який став більш доступним завдяки Інтернету. Внаслідок цього зброя та вибухівка стали використовуватися у побутових конфліктах та політичних суперечках.

З 2015 року кількість кримінальних справ щодо незаконного обігу зброї зростає. Це свідчить про те, що збільшення кількості злочинів із застосуванням вогнепальної зброї пов'язане із збільшенням кількості нелегальної зброї на руках українців. Одним з основних джерел надходження нелегальної зброї є ситуація на Сході країни та потік зброї з непідконтрольних уряду територій Донбасу [2].

Відсутність контролю над обігом зброї у країні має непередбачувані наслідки, зокрема, зброю можна знайти навіть у місцях критичної інфраструктури, що загрожує безпеці суспільства. Тому вирішення проблеми незаконного обігу зброї в Україні є надзвичайно важливим завданням для забезпечення національної безпеки та стабільності в країні [1].

Незареєстрована зброя, яку знаходять під час військових дій, має кілька аспектів загрози. По-перше, це безпосередня загроза для життя та безпеки військових, які виявляють таку зброю. Часто це може бути застаріла, але все ще небезпечна або пошкоджена зброя, яка може становити ризик при неправильному обслуговуванні або несправності. Другим аспектом є можливість використання цієї зброї в терористичних або злочинних актах. Знаходження зброї військовиками може призвести до її незаконного перехоплення та подальшого використання злочинними елементами або терористичними групами [4].

Крім того, незареєстрована зброя може призвести до порушення контролю за зброєю та безпекою в цивільному суспільстві.

Одним із головних шляхів вирішення проблеми незареєстрованої зброї є ефективне управління та контроль за військовим обладнанням під час військових операцій. Це включає систематичний облік та відстеження зброї, підвищення рівня свідомості серед військових щодо необхідності безпечного та відповідального поводження зі зброєю. Необхідно проводити комплекс заходів щодо роззброєння, демобілізації та реінтеграції військових, які беруть участь у військових діях. Це може передбачати програми добровільної здачі зброї, підтримку та соціальну реабілітацію військовослужбовців, а також програми професійної підготовки та перекваліфікації для їх подальшого успішного включення у цивільне життя [4].

Необхідно посилити міжнародне співробітництво та обмін інформацією щодо контролю за зброєю та боротьби з її незаконним обігом у таких напрямках, як: проведення спільних розслідувань, обмін досвідом та найкращими практиками, проведення спільних операцій щодо запобігання та припинення нелегального обігу зброї.

Отже, незареєстрована зброя, яка знаходиться в зоні війни, є серйозною загрозою для безпеки та стабільності. Для вирішення цієї проблеми необхідно вжити комплекс заходів, які включають ефективне управління та контроль за військовим обладнанням, роззброєння та реінтеграцію військових, а також посилення міжнародного співробітництва. Тільки у такий спосіб можна забезпечити безпеку та стабільність в зоні бойових дій та за її межами.

1. Конституція України від 28.06.1996. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

2. Про затвердження Порядку отримання вогнепальної зброї і боєприпасів цивільними особами, які беруть участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07.03.2022 № 175. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0295-22#Text>.

3. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують

громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20 листопада 2012 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5492-17#n119>.

4. Пишна А. Г. Деякі питання застосування зброї цивільними особами, які беруть участь у відсічі та стримуванні збройної агресії проти України. Одеса : ОДУВС, 2023.

УДК 355.45

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/512-514

Ілля СУРМІЛО

курсант факультету підготовки
фахівців для підрозділів
кримінальної поліції

Олександр ЖУРАВЕЛЬ

старший викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор філософії

НАЦІОНАЛЬНИЙ СПРОТИВ ЯК ОСНОВА ОБОРОНОЗДАТНОСТІ УКРАЇНИ

Військова агресія російської федерації ставить перед Україною нові виклики, що потребують комплексного та всебічного підходу до забезпечення обороноздатності держави.

Стратегічні документи України декларують принцип всеохоплюючої оборони, що базується на превентивних діях, стійкому опорі противнику та залученні всіх ресурсів держави та суспільства. Розвиток оборонних можливостей має йти не лише лінією сектора безпеки та оборони, але й охоплювати все суспільство, робити його стійким до «гібридних» загроз. Нові виклики та загрози потребують максимально широкого залучення громадян до дій, спрямованих на захист суверенітету та територіальної цілісності України.

16 липня 2021 р. Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про основи національного спротиву». Цей документ, необхідність якого назріла ще у 2014 р., знаменує собою нову епоху в обороні України [1]. Закон набув чинності 1 січня 2022 р. Він визначає правові та організаційні основи національного спротиву, його підготовки та ведення, а також завдання та повноваження сил безпеки та оборони в цій сфері. В основі закону лежить концепція, що поєднує потужну територіальну оборону, рух опору та підготовку громадян до захисту держави у формуванні системи національного спротиву.

Вперше передбачено залучення широких верств населення до оборони України. Це сприятиме:

- підвищенню національної стійкості та обороноздатності перед неконвенційними загрозами;
- згуртуванню суспільства та патріотичному вихованню громадян;
- наданню обороні України всенародного характеру;
- готовності громадян до захисту своєї країни.

Одним із ключових факторів, які визначає закон, є соціальний і правовий захист учасників територіальної оборони та руху опору.

Закон України «Про основи національного спротиву» – це значний крок у розвитку оборонної стратегії України. Він свідчить про прагнення держави до всебічної та ефективної оборони, що ґрунтується на єднанні та активній участі українського народу.

Цей закон вперше ввів поняття національного супротиву в українське законодавство. Він визначає національний спротив як комплекс заходів, спрямованих на:

- 1) залучення громадян до оборони України;
- 2) забезпечення воєнної безпеки, суверенітету та територіальної цілісності держави;
- 3) стримування та відсічі агресії;
- 4) завдання противнику неприйнятних втрат, змушуючи його припинити збройну агресію.

Три складові національного супротиву: